

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA ZAVIDOVIĆI
OPĆINSKO VIJEĆE



NACRT

Broj:

Datum:

AKCIONI PLAN OPĆINE ZAVIDOVIĆI ZA
UNAPREĐENJE POLOŽAJA ROMA U OBLASTIMA
OBRAZOVANJA, SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE,
ZAPOŠLJAVANJA, STAMBENOG ZBRINJAVANJA I KULTURE
ZA PERIOD 2019.-2023. GODINE



SADRŽAJ:

• Uvod.....	3
• Općina Zavidovići.....	4
• Romi u svijetu i Bosni i Hercegovini (osvrt).....	5
• Romi na području općine Zavidovići.....	6
• Analiza rezultata ankete	8
1. Obrazovanje.....	8
2. Zdravstvena i socijalna zaštita.....	10
3. Stambeno zbrinjavanje.....	11
4. Zapošljavanje.....	12
5. Jezik, kultura i običaji.....	12
• Ciljevi akcionog plana, aktivnosti, nosioci aktivnosti, finansijska sredstva i period realizacije aktivnosti.....	13
• Finansijske potrebe za realizaciju svih ciljeva AP.....	17

U V O D

Na području općine Zavidovići živi oko 800 građana pripadnika Romske nacionalnosti. S obzirom na uočene potrebe za pomoć ovoj populaciji po raznim pitanjima, nametnula se potreba za planskim pristupom u rješavanju tih potreba i brojnih problema koji su rezultat uticaja različitih vrsta faktora. U vezi sa navedenim, putem Službe za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu realizovana je aktivnost izrade Akcionog plana općine Zavidovići za unapređenje položaja Roma u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i kulture za period 2019.-2023. godina. Donošenje ovog Akcionog plana će, između ostalog, omogućiti efikasniji rad općinskih službi i drugih subjekata na unapređenju položaja Roma u navedenim oblastima.

Primarni cilj ovog Akcionog plana jeste da doprinese unapređenju ukupnog položaja romske populacije kroz poboljšanje kvaliteta i uslova života te da podstakne bolje uključjenje (integraciju) romske populacije u lokalnu zajednicu uz očuvanje kulture i tradicije Roma.

Osim toga, Akcioni plan može poslužiti za bolje planiranje općinskog budžeta i pribavljanje dodatnih sredstava za potrebe realizacije inkluzivnih programa i planova, te za bolju pripremljenost Općine za privlačenje i korištenje fondova Evropske unije.

Ovaj dokument je rađen u skladu sa preporukama iz Revidiranog Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013./2016. godine, Revidiranog Akcionog plana Bosne i Hercegovine o obrazovnim potrebama Roma i u skladu sa preporukama Evropske unije za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. godine ("Strategija EU 2020").

U pripremi izrade Akcionog plana općine Zavidovići za unapređenje položaja Roma u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i kulture za period 2019.-2023. godina, Općinski načelnik Zavidovići je Rješenjem broj: 02-05-272/17 od 20.07.2017.godine / izmjena navedenog Rješenja od 08.12.2017.godine / imenovao Radnu grupu za provođenje ankete i izradu socijalne karte pripadnika Romske populacije sa područja općine Zavidovići, koju su na kraju, zbog neodazivanja i odbijanja učešća u radu predstavnika romskih udruženja, sačinjavala dva predstavnika Javne ustanove "Centar za socijalni rad" Zavidovići i dva predstavnika MUP-a Zeničko-dobojskog kantona - Policijska stanica Zavidovići, organizovani u dva radna tima.

Zadatak timova bio je obilazak naselja na području općine Zavidovići u kojem živi romska populacija, anketiranje svake romske porodice po propisanom obrascu, prikupljanje potrebnih podataka i dostavljanje istih nadležnoj Službi za potrebe izrade Akcionog plana.

Anketiranje romskih porodica vršeno je u periodu 16.10.-30.11.2017. godine pri čemu je za svaku anketiranu porodicu prikupljano više od po 100 podataka a za svakog člana porodice posebno po dodatnih 8 - 10 podataka.

Nakon završetka navedenih poslova, Služba za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu analizirala je određenu grupu prikupljenih podataka, sačinila prvu verziju Akcionog plana i dostavila ga Misiji OSCE-a u Bosni i Hercegovini koja je sa Udruženjem "Kali Sara" - Romski informativni centar iz Sarajeva, pomogla mišljenjima i primjedbama na tekst u pripremi konačnog prijedloga.

Tokom procesa pripreme i procedura izrade ovog Akcionog plana, posebna pomoć i podrška pružena je od strane misijom OSCE-a u Bpsni i Hercegovini - regionalni ured Travnik. Nadležna Služba je podržana i kroz pomoć i saradnju sa Udruženjem "Kali Sara" - Romski informativni centar iz Sarajeva, MUP-om Zeničko-dobojskog kantona P.S. Zavidovići, Javnim ustanovama: "Centar za socijalni rad" Zavidovići, "Gradski dječiji vrtić" Zavidovići, "Dom zdravlja" Zavidovići, JKP "Radnik", Ministarstvom za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, osnovnim i srednjim školama općine Zavidovići i predsjedavajućim Općinskog vijeća Zavidovići.

Pravni osnov

Pravni osnov za izradu Akcionog plana općine Zavidovići za unapređenje položaja Roma u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i kulture za period 2019.-2023. godina, između ostalog čine: Ustav Bosne i Hercegovine, Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj: 12/03, 76/05, 93/08), Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 59/09), Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj: 56/08), Zakon o principima lokalne samouprave („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 49/06 i 51/09) i Statut Općine Zavidovići („Službeni gasnik Općine Zavidovići“, broj: 5/08 i 5a/08).

OPĆINA ZAVIDOVIĆI

Geografski podaci¹

Općina Zavidovići je jedinica lokalne samouprave u okviru Zeničko-dobojskog kantona sa površinom od 555,69 km², najveća je općina Zeničko-dobojskog kantona.

Geografski pripada centralnoj Bosni i Hercegovini, koju svojim položajem „veže“ sa sjevernom i sjevero-istočnom Bosnom i Hercegovinom.

Teritoriju općine Zavidovići čine četiri manje prirodne cjeline određene slivovima rijeka Krivaje, Gostovića i Bosne. Graniči sa općinama Maglaj, Žepče, Kakanj, Vareš, Olovo i Gradom Zenica u Zeničko-dobojskom kantonu, te sa općinama Lukavac i Banovići u Tuzlanskom kantonu.

Teritorijom općine Zavidovići prolazi željeznička pruga Šamac - Sarajevo - Ploče (16 km) i trase regionalnih puteva u ukupnoj dužini od 80 km kojim je povezana sa općinama Maglaj, Žepče, Olovo, Kakanj i Banovići.

Na teritoriji Općine se nalazi 47 naseljenih mjesta organizovanih u 21 mjesnu zajednicu.

Zavidovići su urbani, administrativni i privredni centar Općine.

Demografski podaci

Kretanje broja stanovništva općine Zavidovići:²

GODINA	STANOVNIŠTVO
1991.	57.164
2009.	38.027
2010.	37.983
2011.	37.967
2012.	37.890
2013.	37.770
2014.	37.614

¹ (Izvor: Nacrt Odluke o proglašenju općine Zavidovići gradom)

² Izvor: Federalni zavod za statistiku, Zeničko-dobojski kanton u brojkama

Broj stanovnika općine Zavidovići i Zeničko-dobojskog kantona po zvaničnim rezultatima popisa stanovništva 2013. godine:

ZAVIDOVIĆI	35.988 *
ZDK	364.433

*Apsolutna tačnost podataka o broju stanovnika Općine prema popisu je upitna. Naime, tokom 2016. i 2017. godine, mjesne zajednice su vršile svoju evidenciju stanovništva te je izvršena usporedba sa brojem prijava prebivališta / boravka u Odsjeku za administraciju MUP-a (CIPS) i prečišćenim biračkim spiskom, i utvrđeno je značajno neslaganje realnog sa „popisanim“ stanjem jer je prema ovim izvorima broj stanovnika općine Zavidovići oko 42.000. Ovo je promjenjiva kategorija o čemu se mogu iznositi različiti stavovi pogotovo u kontekstu pojačane emigracije stanovništva u zemlje Evropske unije.

Općina Zavidovići, prema podacima Odsjeka za administraciju MUP-a u 2017. godini, ima 40.093 stanovnika (bez značajnog broja stanovnika mlađih od 15 godina) od čega u užem gradskom području Zavidovića živi oko 10.000 stanovnika a u urbanoj cjelini - gradu sa prigradskim naseljima živi oko 16.000 stanovnika.

ROMI U SVIJETU I BOSNI I HERCEGOVINI (osvrt)

Romi su tradicionalno [nomadski](#) narod porijeklom iz sjeverozapadne Indije koji se klasificira Indo-Iranskoj jezičnoj porodici. U sjeverozapadnoj [Indiji](#) ima jezika kojima je romski jezik srodan. Mnogi tvrde da Romi migracije počinju iz [Azije](#) u 13. stoljeću te da u zapadnu Evropu dolaze negdje u [15. stoljeću](#), da bi se u [16. stoljeću](#) proširili cijelom Evropom. Neki Romi su se selili prema jugu kroz [Siriju](#) ka [Sjevernoj Africi](#), dolazeći u Evropu preko [Gibraltara](#).

Početakom 14. stoljeća Romi dolaze na Balkan. Značajniji pisani izvori spominju Rome u Bosni 1530. i 1574. godine. Sigurno su se Romi kasnije često u manjim skupinama doseljavali na prostore Bosne.

Romi su narod bez nacionalne domovine i vlastite političke organizacije. Kod njih nema ni tradicije o državi ni nacionalizma. Nikada nisu vodili osvajački rat a često su bili izloženi sistemskim progonima i diskriminaciji. Miroljubiv su „lutajući“ narod raspršen širom svijeta, naročito po Evropi. ³

Romi u Bosni i Hercegovini ⁴

S obzirom na to da iz rezultata zvaničnog popisa stanovništva nemamo tačnih podataka o tome koliko se osoba u Bosni i Hercegovini izjašnjava kao pripadnik/ca Romske nacionalne manjine, za utvrđivanje tog broja, oslonac su razne procjene i različite evidencije rađene za različite potrebe i istraživanja. Tako se u aktima raznog porijekla mogu naći različiti podaci prema kojima od 35.000 do 80.000 Roma živi u Bosni i Hercegovini, 736 porodica su

³ (Izvor: Izvještaj Vijeća nacionalnih manjina BiH)

⁴ (Izvor :Akcioni plan BiH za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite
2017.-2020.)

beskućnici. Prema nekim analizama romskih udruženja u Bosni i Hercegovini živi od 60.000 do 80.000 Roma.

S ciljem prikupljanja kvalitetnih i upotrebljivih podataka o Romima, potrebnih radi iskazivanja realnih potreba Roma za naredni četverogodišnji period (2017.-2020.), MLJPI je upućivalo zahtjeve u 71 lokalnu zajednicu u kojima u većem ili manjem broju živi romska populacija, te je na osnovu popunjenih upitnika iz 31 lokalne zajednice, dobilo podatke da u njima živi oko 4.650 romskih porodica, a da 729 romskih porodica ima potrebu za stambenim zbrinjavanjem.

Za najprecizniji podatak prihvata se broj od 76.000 Roma u Bosni i Hercegovini prema istraživanju iz 2017. godine od strane više NVO predvođenih Vijećem Roma Bosne i Hercegovine uz ekspertnu podršku World Visiona.

Radi sagledavanja stanja u oblasti zdravstvene zaštite Roma traženi su podaci iz 23 lokalne zajednice iz Federacije Bosne i Hercegovine gdje je navedeno da 867 Roma nema nikakvo zdravstveno osiguranje uz koje 416 Roma iz kategorija djece, starijih osoba i osoba s invaliditetom također nije obuhvaćeno zdravstvenim osiguranjem.

U oblasti zapošljavanja, zavodi za zapošljavanje entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine dostavili su podatak da na svojim evidencijama sada imaju ukupno 3.141 nezaposlenu osobu koja se prilikom prijave izjasnila kao Rom / Romkinja.

Ova evidencija i druga istraživanja, bez obzira koliko neprecizna, ukazuju na to da su Romi najugroženija nacionalna manjina po svim društvenim i socijalnim parametrima. Također je bitno da Romi žive skoro na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, u 71 jedinici lokalne samouprave, a u njih 30 u značajnijem broju gdje pripada i općina Zavidovići.

ROMI NA PODRUČJU OPĆINE ZAVIDOVIĆI

Prema posljednjem važećem popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini iz 2013. godine na području općine Zavidovići 411 osoba izjasnilo se kao „Rom“ i to 215 osoba muškog spola i 196 osoba ženskog spola.⁵

Prema do sada nedovoljno obrađivanim podacima, u posljednja dva stoljeća Romi su živjeli u više naselja na prostoru općine Zavidovići, često napuštajući jedna a formirajući druga naselja. U 2018. godini je objavljena prva brošura o Romima na prostoru općine Zavidovići (Fehim Mejrić, Zavidovići - Monografski zapisi Roma) što može biti osnov za ozbiljan naučno-istraživački rad.

Na prostoru općine Zavidovići Romi žive uglavnom na tri lokaliteta i to u naselju “Rupin do”, “Dolovi” i “Novo naselje” ali je primjetno naseljavanje određenog broja porodica u drugim gradskim i prigradskim naseljima.

Za potrebe izrade Lokalnog Akcionog plana za integraciju Roma na području Općine Zavidovići za period 2019.-2023. i dobijanja preciznijih podataka o broju romske populacije na području općine Zavidovići, kako je navedeno u uvodnom dijelu ovog dokumenta, Općinski načelnik je Rješenjem imenovao Radnu grupu za provođenje ankete među pripadnicima romske populacije sa područja općine Zavidovići.

Na osnovu dobijenih rezultata ankete utvrđeno je da na području općine Zavidovići živi približno 729 osoba Romske nacionalnosti (broj je približan iz razloga što oko 20 porodica nije učestvovalo u detaljnom anketiranju), što je, uz ostale značajne podatke, vidljivo iz tabelarnog prikaza dijela obrađenih podataka anketiranog stanovništva.

⁵ (izvor informacije - web stranica Federalnog Zavoda za statistiku).

PODACI PO ANKETI ROMSKIH PORODICA NA OPĆINI ZAVIDOVIĆI
(Na dan 30.11.2017. godine)

OPĆINA: ZAVIDOVIĆI

UKUPAN BROJ DOMAĆINSTAVA:	126+16* = 142
UKUPAN BROJ PORODICA:	171+20* = 191
UKUPAN BROJ PUNOLJETNIH ČLANOVA PORODICA:	379
UKUPAN BROJ MALOLJETNIH ČLANOVA PORODICA:	280
UKUPNO STANOVNIKA ROMSKE NACIONALNOSTI:	659+70* = 729
UKUPAN BROJ NE EVIDENTIRANIH DOMAĆINSTAVA:	16*
UKUPAN BROJ NE EVIDENTIRANIH PORODICA:	20*
UKUPAN BROJ NE EVIDENTIRANIH ČLANOVA PORODICA:	oko 70*
<i>UKUPAN BROJ ANKETA:</i>	<i>171</i>
Priznati status:	
DB	26 (x)
RVI	1
CŽR	1
PŠiPB	2
Raseljeno lice	1
Stambeni status:	
Vlasnik	80
Podstanar	35
Sustanar	38
Privremeni smještaj	15
Ukupan broj porodica iz kojih djeca pohađaju školu	25
Broj učenika u osnovnim školama	32
Ukupan broj porodica korisnika socijalne zaštite	22
Ukupan broj porodica korisnika dječijeg dodatka	27
Ukupan broj korisnika zdravstvenog osiguranja	314
Ukupan broj zdravstveno-neosiguranih članova	279
Ukupan broj pomoći u stambenom zbrinjavanju	33
Ukupan broj zadovoljnih radom Romskih udruženja	17

(x)Status DB je ranije utvrđen provjerom u Grupi za pitanja evidencije iz oblasti vojne obaveze

ANALIZA REZULTATA ANKETE

1. OBRAZOVANJE

- Predškolsko obrazovanje -

Analizirajući rezultate ankete može se zaključiti da je uključenost pripadnika/ca Romske nacionalnosti u škole u sistem obrazovanja vrlo slab.

Većina anketiranih pripadnika/ca Romske nacionalnosti kao razlog neuključenosti u sistem obrazovanja navodi nedovoljna finansijska sredstva za školovanje, ali kao razlog, između ostalog, navode i da jednostavno ne žele da pohađaju školu. Razlog tome u najvećoj mjeri je nemaran odnos roditelja djece prema zakonskoj obavezi.

Kada je riječ o Javnoj ustanovi „Gradski dječiji vrtić“, Zavidovići, čiji je osnivač Općina Zavidovići u periodu od 2010.-2017. godine, ova Ustanova je kroz određene Programe promovisala važnost ranog rasta i razvoja djece, te je u navedenom periodu realizovala sljedeće Programe:

- Obrazovanje za socijalnu pravdu i koheziju u Bosni i Hercegovini u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona u 2010. godini.

- Program uključivanja djece na predškolski odgoj i obrazovanje u saradnji sa UNICEF-om, 2011.-2012. godina.

- Program obuhvata djecu predškolskim odgojem i obrazovanjem u saradnji sa UNICEF-om i Ministarstvom za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona u 2013. godini.

- Program obaveznog predškolstva i obrazovanja od 2014.-2017. godine realizovan u saradnji sa Ministarstvom za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona (u pitanju je besplatan Program boravka za svu djecu predškolske dobi uz što se romskoj djeci, koji pohađaju ovaj Program, u saradnji Općine i vrtića obezbjeđuje prijevoz do dječijeg vrtića, školski pribor i torbe te obrok u kuhinji). Ovim se radi na stvaranju uslova za uključivanje djece Romske nacionalnosti u predškolski odgoj i obrazovanje, te na edukaciji roditelja kroz posebne edukativne radionice.

Organizacijom okruglih stolova predstavnici romskih udruženja imali su mogućnost upoznavanja važnosti Programa predškolskog odgoja, te načina i mogućnosti uključivanja djece Romske nacionalnosti u navedeni Program.

U periodu 2010.-2015. godine u ovoj Ustanovi je bio angažovan jedan medijator za rad sa djecom Romske nacionalnosti koji je radio i na jačanju komunikacije između njihovih roditelja i predškolske ustanove u cilju razvijanja svijesti o značaju ranog rasta i razvoja kao i uspostavljanja saradnje sa Općinom radi obezbjeđivanja socijalnog osiguranja i ljekarskih uvjerenja za upis u predškolsku ustanovu djece Romske nacionalnosti.

Za upis djece u prethodnu školsku godinu (2017./2018.), u saradnji Općine, vrtića i predsjednika jednog od lokalnih romskih udruženja dogovoreno je da se pozovu na upis sva djeca Romske nacionalnosti koja su predškolskog uzrasta. Za njih je putem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta obezbijeđen besplatan prijevoz do vrtića.

Od pozvanih jedanaestero djece, samo troje se odazvalo pozivu.

Najnovija aktivnost u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja pokrenuta je 2018. godine potpisivanjem Memoranduma o saradnji između Općine, Caritasa, Javne ustanove „Gradski dječiji vrtić“ i Asocijacije za razvoj LEDA za pokretanje trogodišnjeg projekta „predškolsko obrazovanje za svu djecu - PEACH“. Po ovom projektu je u prvom mjesecu njegovog trajanja upisano 8 djece Romske nacionalnosti uz iskazan značajan interes još mnogih romskih porodica čije se uključjenje planira još tokom prve godine realizacije projekta.

- Osnovno obrazovanje -

U školsku 2017./2018. godinu u Prvu osnovnu školu u Zavidovićima upisano je 23 djece Romske nacionalnosti (svi razredi), a u školsku 2018./2019. godinu upisano ih je 30. U školi postoji romski medijator, kao i asistent u nastavi koji za ove učenike izvodi dopunsku / dodatnu nastavu 12 časova mjesečno.

U školi se obezbjeđuju udžbenici za romsku djecu. U Vijeću roditelja učestvuju i roditelji romske djece. U školi postoji besplatan obrok za svu romsku djecu i socijalno-ugroženu djecu, koji obezbjeđuje škola u saradnji sa nevladinim organizacijama. Sa učenicima romske populacije izvodit će se 12 časova dopunsko-dodatne nastave po projektu „Uključivanje i obrazovanje Roma u Bosni i Hercegovini 2017.-2019.“ koji realizira Asocijacija za razvoj LEDA.

U ovoj školi, a u saradnji sa firmom “Prevoz putnika” d.o.o. obezbijeden je i besplatan prijevoz romske djece iz mjesta Dolovi (Prevoz putnika besplatno dao iskaznice za prijevoz djece) te se nastavak ove prakse očekuje i u narednom periodu.

U Drugoj osnovnoj školi u 2017./2018. školskoj godini upisano je ukupno 13 djece Romske nacionalnosti (svi razredi), ali je jedno zbog odlaska iz zemlje ispisano iz škole, a u tekućoj školskoj godini upisan je isti broj učenika kao i prethodne godine - 13. U školi ne postoji romski medijator, kao ni asistent u nastavi. Za djecu se obezbjeđuju besplatni udžbenici, a u Vijeću roditelja ima jedan roditelj Romske nacionalnosti. U ovoj školi jedno dijete Romske nacionalnosti ima pravo na besplatan obrok. Za učenika Romske nacionalnosti koji pohađaju ovu školu, a dolaze iz mjesta “Dolovi” obezbijeden je besplatan prijevoz putem Prevoza putnika d.o.o. Zavidovići.

Također, neko vrijeme postojao je Program pohađanja nastave po skraćenom nastavnom planu i programu, koji je trajao tri školske godine. Program su pohađala, između ostalih i romska djeca, uzrasta od 15 - 18 godina te je Program za svaku školsku godinu trajao 2,5 mjeseca. U toku jedne godine bilo je moguće završiti 2 razreda, a troškove su snosili samostalno.

U Osnovnoj školi “Kovači”, koju inače ne pohađaju djeca Romske nacionalnosti, u periodu 2002.-2015. godine postojalo je vanredno osnovno obrazovanje, te je i u ovoj školi u navedenom periodu oko 15 Roma uspješno završilo osnovno obrazovanje. U pitanju je bilo samofinansiranje s tim što je za neke trošak školovanja obezbijeden preko humanitarne organizacije (LEDA). Za nastavak vanrednog školovanja u osnovnoj školi usvojen je Plan obrazovanja odraslih Zeničko-dobojskog kantona prema kojem je, od ove školske godine, moguće besplatno vanredno završavanje osnovne škole jer troškove snosi nadležno Ministarstvo Zeničko-dobojskog kantona.

Kada je riječ o inkluzivnom pristupu u nastavi za svu djecu, u školama postoje asistenti koji rade sa svom djecom koja imaju poteškoće u razvoju (npr. defektolog, logoped....)

Na časovima odjeljske zajednice (ČOZ), kao i raznim radionicama u školama posebna pažnja posvećuje se pitanju diskriminacije, odnosno suzbijanjima iste. Iz Budžeta općine Zavidovići izdvajaju se sredstva za redovan rad Udruženja roditelja djece sa poteškoćama u razvoju “Mala sirena” gdje se za rad sa djecom angažuju asistenti, stručna lica koja pomažu djeci, kao što su defektolozi, logopedi i druga stručna lica i 2 djece iz Romske populacije koriste usluge ovog Udruženja.

- Srednjoškolsko i fakultetsko obrazovanje -

Iz ranije prikupljenih podataka o školovanju djece Romske nacionalnosti uočljivo je da ih samo mali broj srednjoškolske dobi nastavlja školovanje nakon završene osnovne škole, a

niti jedan/na nije evidentiran/a kao student na fakultetu, niti postoji zabilježen slučaj da neko iz ove populacije sa područja općine Zavidovići posjeduje fakultetsku diplomu.

Kada je riječ o sredstvima namijenjenim općenito za obrazovanje, u općinskom Budžetu svake godine izdvajaju se sredstva za učenike generacije osnovnih i srednjih škola, za posebno nadarene studente, za općinska takmičenja učenika i za stipendiranje redovnih studenata.

Na Konkurs koji se raspisuje za dodjelu općinske stipendije mogu se prijaviti svi redovni studenti, te se u istom obavezno naznači da pripadnici Romske nacionalnosti imaju pravo na bezuvjetnu dodjelu stipendije, međutim u dosadašnjoj praksi se pokazalo da nažalost nema nijednog studenta Romske nacionalnosti sa područja naše Općine.

Općina Zavidovići u svom Budžetu već duži niz godina planira i Transfer za hitne i vanredne pomoći socijalno-ugroženim licima po kojem se posebno pripadnici Romske populacije, obraćaju Općini Zavidovići za pomoć, između ostalog, i za potrebe školovanja djece.

U skladu sa navedenim Općina Zavidovići po zahtjevima takvih lica povremeno pomaže, u vidu jednokratne novčane pomoći, posebno višečlanim romskim porodicama koje školuju djecu (nabavka školskog pribora, udžbenika, itd).

Mješovitu srednju školu trenutno pohađaju 4 učenika Romske nacionalnosti za čije potrebe se brine škola a za dvije porodice je Općina odobrila pomoć za kupovinu knjiga po predračunu iz knjižare. U školskoj 2017./2018. godini u ovu školu su bila upisana 3 učenika Romske nacionalnosti.

Općina Zavidovići je spremna, u saradnji sa školama, pružiti materijalnu podršku ukoliko se to pokaže potrebnim radi redovnog pohađanja nastave.

U skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 5/2014) na području općine Zavidovići obrazovanje odraslih osoba provodit će se u Javnoj ustanovi "Prva osnovna škola" Zavidovići i dvije srednje škole: Javna ustanova "Mješovita srednja škola" Zavidovići i Javna ustanova "Srednja tehnička škola" Zavidovići, te na ovaj način postoji mogućnost obrazovanja i sticanja diplome za zainteresovane građane, koji nisu završili redovno obrazovanje. Od ove školske godine, kako je navedeno, nadležno ministarstvo Zeničko-dobojskog kantona implementira Plan obrazovanja odraslih na način da obezbjeđuje besplatno osnovno - školsko obrazovanje.

Završeni razredi škole punoljetnih Roma

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	SSS	ukupno
1	19	25	30	23	24	23	30	10	185

2. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA

Kada je riječ o zdravstvenoj zaštiti Romske populacije može se zaključiti da skoro polovina pripadnika Romske populacije na području općine Zavidovići ne ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Među njima je najveći broj radno-sposobnih osoba, a problem je nastao zbog neblagovremene prve prijave ali i kasnijeg neredovnog javljanja na evidenciju Zavoda za zapošljavanje u zakonskom roku zbog čega gube pravo na zdravstvenu zaštitu. Korisnici prava na stalnu novčanu pomoć, civilne žrtve rata, djeca, žene starije od 60 i muškarci stariji od 65 godina uglavnom ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu putem Javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Zavidovići ili putem nadležnih Službi općine Zavidovići (redovni učenici, studenti, nezaposlene samohrane majke, trudnice, porodilje do starosti djeteta do godinu dana te pripadnici branilačkih populacija).

Za lica koje propuste određene rokove prijave postoji mogućnost dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, ali to zahtijeva izdvajanje ličnih finansijskih sredstava koje romske porodice, uglavnom zbog loše ekonomske situacije nisu u mogućnosti izdvojiti.

Prema anketi, za 593 lica Romske nacionalnosti dat je odgovor na pitanje o zdravstvenom osiguranju. Od tog broja, njih 314 ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu.

Tabelarni prikaz osnova zdravstvenog osiguranja:

	BIRO	POSLODAVAC (zaposlenici)	OPĆINA Služba za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu	PIO / MIO	JU „Centar za socijalni rad“	OPĆINA - Služba BiZ-a	Nije naveden osnov	neosigurani
Broj zdravstveno -osiguranih	188	14	51	13	25	18	5	279

Obzirom da Općine nemaju nadležnost u pogledu zdravstvenog osiguranja, Općina Zavidovići već dugi niz godina u svom Budžetu planira Transfer za hitne i vanredne pomoći socijalno-ugroženim licima, a sredstva sa istog u skladu sa Kriterijima utroška, dodjeljuju uglavnom najvećim dijelom za liječenje socijalno-ugroženih lica.

Činjenica je da su Romi kao nacionalna manjina sa veoma lošom ekonomskom situacijom i niskim nivom obrazovanosti najbrojniji korisnici socijalnih prava.

Prema podacima Javne ustanove „Centar za socijalni rad“ Zavidovići pravo na stalnu novčanu pomoć ostvaruje 17 osoba Romske nacionalnosti, 7 osoba koristi neratnu invalidninu a 47 lica je korisnik dječijeg dodatka.

3. STAMBENO ZBRINJAVANJE

Kada je riječ o stambenoj situaciji Roma na području općine Zavidovići uočljivo je da skoro većina romskih porodica živi u vlastitim stambenim objektima, dok su ostali sustanari, postanari ili korisnici privremenog smještaja.

Općina Zavidovići je u posljednjih nekoliko godina, u saradnji sa višim nivoima vlasti i stranim humanitarnim organizacijama (Sida, Leda, Karitas, Hilfswerk, ASB...) u oblasti stambenog zbrinjavanja pomogla i stambeno zbrinula značajan broj romskih porodica kroz projekte sanacije i izgradnje stambenih jedinica za Rome (54 izgrađenih + 39 saniranih / rekonstruisanih stambenih jedinica). Tri projekta stambenog zbrinjavanja Roma kroz izgradnju novih stambenih jedinica su podrazumijevala i kupovinu zemljišta za izgradnju tih stambenih jedinica u naselju “Dolovi” gdje je izgrađeno 48 stambenih jedinica.

Posljednji od ovih projekata je Projekat „Akcija Roma“ (RA) – podrška socijalno-ekonomskoj inkluziji populacije Roma u Bosni i Hercegovini, planirane vrijednosti cca 500.000,00 KM a odnosi se na izgradnju dvije zgrade kolektivnog stanovanja, vlasništvo Općine, sa ukupno 12 stambenih jedinica. Projekat se finansira iz EU i Općine a uz Općinu implementator je Humanitarna međunarodna organizacija Hilfswerk Austria International. Završeni su građevinski radovi na objektima, te izvršeno priključenje na elektro i vodovodnu mrežu, te realizirano vanjsko uređenje prostora oko objekata. Za dodjelu ovih stanova provedene su sve procedure izbora krajnjih korisnika - objavljena je konačna lista i potpisani

ugovori sa budućim korisnicima. Za poboljšanje uslova života Roma u naselju Dolovi i okolnim naseljima, iz fondova Evropske unije uz pomoć HMO Hilswerk Austria International obezbijeđeno je 140.000,00 KM za sufinansiranje projekta izgradnje vodovoda „Dolovi“, dok je za isti vodovod iz Općinskog budžeta obezbijeđeno 35.000,00 KM. Urađena je projektna dokumentacija, obezbijeđena građevinska dokumentacija i pokrenuti radovi koji su pri kraju.

4. ZAPOŠLJAVANJE

Prema podacima iz ankete 6 pripadnika Romske populacije izjavilo je da je u radnom odnosu.

Ostali su nezaposleni a veliki broj nezaposlenih nije na evidenciji Zavoda za zapošljavanje. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje, poslovnica Zavidovići, od ukupnog broja anketiranih njih 465 se ne nalaze na evidenciji za zapošljavanje (200 odraslih i 265 maloljetnih), 194 su u evidenciji (179 odraslih i 15 maloljetnih).

Nezaposleni se uglavnom bave sakupljanjem sekundarnih sirovina i preprodajom polovne robe. Neki se izdržavaju uz pomoć rodbine i prijatelja, dok je njih 8 ostvarilo pravo na penziju.

U Općini Zavidovići od 2010. godine, u Službi za upravu civilne zaštite, zaposlen je jedan pripadnik Romske nacionalnosti (vatrogasac), koji trenutno obnaša i funkciju Predsjedavajućeg Općinskog vijeća Zavidovići.

Problemi oko zapošljavanja Roma su višestruki a ovom pitanju treba pristupiti višestranu.

Osnovne prepreke zapošljavanja Roma su:

- niska razina obrazovanja, nemogućnost ili neprihvatanje dokvalifikacije i dodatnog osposobljavanja;
- predrasude poslodavaca, ali i kriva percepcija Roma da su diskriminirana manjina te da je svejedno što čine, ali da posao ne mogu dobiti;
- marginaliziranost Romske populacije i život u siromaštvu;
- tradicija - „slobodan“ život bez vezivanja za obavezu rada u preduzeću (većina).

5. JEZIK, KULTURA I OBIČAJI

Jezik Roma (ro. *e Romani chib, e Romani čhib* ili *e Romani čhib*) pripada indijskoj grani jezika u koji je ipak tokom njihovog skitalačkog i selilačkog života prodro veliki broj stranih riječi. Pripadnici/ce Romske populacije na području Zavidovića koriste svoj maternji jezik, uz poznavanje i aktivno korištenje i bosanskog jezika. Međusobno su veoma složni i u značajnoj mjeri odaju utisak zatvorene zajednice. Prihvataju i cijene složenu (veliku) porodicu / domaćinstvo. U zajednice supružnika (bračne i vanbračne) stupaju jako mladi, u prosjeku između 15 - 20 godina. Sve je češća vanbračna zajednica što predstavlja izvor za niz problema kada su u pitanju prava i odgoj djece po raskidanju vanbračnih zajednica. Od mjesta do mjesta, romska porodica može biti patrijarhalna ili matrijarhalna. Porodice su im velike, s više djece. U pravilu prihvataju vjeru većinskog stanovništva ili zemlje u kojoj žive, tako su u Grčkoj pravoslavne vjere a u Turskoj su muslimani itd. Na području općine Zavidovići većina ih se izjašnjava da su muslimani po vjerskoj pripadnosti. Općina je 2008. godine finansirala promociju “Kur'ana” na Romskom jeziku, Romi su skloni muzici i u mnogim zemljama su poznati kao profesionalni muzičari. Na području općine Zavidovići je do skoro djelovalo Udruženje žena Romkinja, koje je imalo za cilj da afirmiše i njeguje kulturu, jezik i običaje Roma. Na tradicionalnoj manifestaciji “Ljeto u gradu” čiji je generalni pokrovitelj Općina Zavidovići u program manifestacije svake godine obavezno se uvrštava i “Romsko veče” gdje je do prošle godine nastupe imala i Romska plesna grupa “Carmen”. U mnogim dijelovima

svijeta Romi pridaju pažnju obilježavanju 8. aprila - Svjetskog dana Roma, dok su Romi u Zavidovićima ovo skromno ili nikako nisu činili do ove godine kada je u organizaciji Prve i Druge osnovne škole i dječijeg vrtića uz podršku OSCE, UG EKC i Općine, pripremljen i izveden na otvorenom, kulturno-zabavni program i organizovan malonogometni turnir angažovanjem učenika Romske nacionalnosti i svih ostalih učenika.

Ove godine je kroz manifestaciju „Ljeto u gradu“ upriličeno „veče Roma“ angažovanjem gostiju Romskih umjetnika pjevača koji njeguju romsku muziku.

Planira se intenzivnije raditi na obilježavanju Svjetskog dana Roma i očuvanju kulture Roma.

CILJEVI LAP-a , AKTIVNOSTI, NOSIOCI AKTIVNOSTI, FINANSIJSKA SREDSTVA I PERIOD REALIZACIJE AKTIVNOSTI

Obrazovanje CILJEVI		MJERE / AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	FINANSIJSKA SREDSTVA (izvor finansiranja i iznos)	PERIOD REALIZACIJE
1.	Uključivanje romske djece u sistem obaveznog predškolskog i osnovnog obrazovanja (najmanje 5 djece godišnje u predškolsko obrazovanje i 3 djece koja kasne sa upisom u osnovne škole).	Analiza mogućnosti realizacije cilja, priprema preduslova u koordinaciji sa vrtićem i školama. Informiranje i edukacija roditelja djece Roma o potrebi i važnosti obrazovanja.	JU „Gradski dječiji vrtić“ Zavidovići, osnovne škole sa područja općine Zavidovići, udruženja Roma i druge NVO, Služba za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu.	350.000,00 KM (strane i domaće nevladine organizacije putem fondova EU); Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta ZDK i Općina Zavidovići sa učešćem u navedenom iznosu sa oko 100.000,00 KM.	2019.-2023.
2.	Ostvareti redovno pohađanje nastave osnovnog i srednjeg obrazovanja.	Organizovati redovne radno-edukativne sastanke školskih pedagoga i medijatora sa roditeljima kako bi se obezbijedilo redovno prisustvo učenika na nastavi. Obezbijediti šk. pribor, udžbenike i školski obrok.	Centar za socijalni rad, škole, nevladine organizacije.	Ukupno 10.000,00 (Projekti škola i NVO 5.000,00 i općina 5.000,0 KM).	2019.-2023.
3.	Povećanje broja odraslih sa završenom: a) osnovnom školom za 5 osoba godišnje, b) srednjom školom za 3 osobe godišnje u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih Zeničko-dobojskog kantona.	Organizovati sastanke sa punoljetnim neobrazovanim osobama radi podsticanja na korištenje mogućnosti obrazovanja odraslih u skladu sa pozitivnim propisima. Isticati svake godine pisane obavijesti i plakate u naseljima sa Romskom populacijom. Obezbijediti novčanu pomoć za upis srednjeg obrazovanja i svim polaznicima instruktivne nastave.	Nevladine organizacije, ovlaštene osnovne i srednje škole, Centar za socijalni rad, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK, Služba za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu.	Troškove osnovnih škola finansira ZDK. Uk. 7.000,00 KM (Ministarstvo rada i socijalne politike ZDK 5.000,00 + općina 2.000,00).	2019.-2023.

4.	Potpuno savladavanje bosanskog jezika i očuvanje romskog jezika.	Uz pomoć medijatora, nastavnika i pedagoga organizovati dopunsku nastavu iz pomenutih predmeta ili odgovarajuće sekcije Nabaviti neophodnu literaturu i udžbenike.	Osnovne škole i NVO.	Iz budžeta Općine uk. 2.000,00 KM za pomagala i voditelje sekcije ili dopunske nastave za romski jezik (realizacija sredstava putem NVO).	2019.-2023.
----	--	---	----------------------	---	-------------

INDIKATORI CILJEVA U OBLASTI OBRAZOVANJA:

Cilj 1: - Ukupan broj uključene djece;

- procentualni odnos broja uključene djece u odnosu na procjenu broja sve djece Romske populacije ovog uzrasta;
- iznos realizovanih sredstava.

Cilj 2: - Broj redovnih učenika po razredima i usporedba u odnosu na prethodnu školsku godinu i u odnosu na procjenu broja djece ovog uzrasta po anketi;

- broj radno-edukativnih sastanaka i prisustvo roditelja.

Cilj 3: - Broj osoba koje su stekle obrazovanje u posmatranom periodu, prema programima obrazovanja odraslih.

Cilj 4: - Podaci o organizovanoj dopunskoj nastavi i sekcijama (DA / NE) sa brojem polaznika.

Zdravstvena i socijalna zaštita		CILJEVI	MJERE / AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	FINANSIJSKA SREDSTVA	PERIOD REALIZACIJE
1.	Povećanje broja zdravstveno-osiguranih Roma i Romkinja putem JU „Centar za socijalni rad“ na teret Federalnog zavoda za zdravstvo iz sredstava MHRR osiguranjem 4 – 6 lica godišnje sa 20 - 30 članova njihovih porodica.	Bolje informisati Romsku populaciju o mogućnostima ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, naročito u potrebi blagovremenog javljanja na BIRO nakon završenog školovanja. Uspostaviti komunikaciju i mehanizme saradnje sa institucijama (F BiH, MHRR).	JU „Centar za socijalni rad“, BIRO Zavidovići, Služba za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu, Federalni zavod za zdravstvo.	Nisu potrebna iz Budžeta Općine jer ista obezbjeđuje MHRR.	Kontinuirano	
2.	Povećanje znanja o značaju preventivne kontrole zdravlja.	Organizovati edukativne sastanke na terenu sa predstavnicima Romske populacije radi povećanja nivoa znanja o potrebi redovnog kontrolisanja zdravstvenog stanja.	JU „Dom zdravlja“, Općina Zavidovići.	Nisu potrebna.	Kontinuirano	
3.	Pomoć višečlanim romskim porodicama bez ikakvih primanja koje školuju djecu u vidu jednokratnih novčanih pomoći.	Planirati sredstva u Budžetu općine Zavidovići.	Općina Zavidovići i JU „Centar za socijalni rad“.	2.000,00KM iz Budžeta općine Zavidovići.	Po zahtjevima početkom školske godine tokom perioda 2019.-2023.	

4.	Smanjenje prosjačenja	Utvrđivanje nadležnosti i metoda rada institucija. Evidentiranje lica i porodica koja se bave prosjačenjem. Utvrđivanje eventualnih prava na socijalnu zaštitu, socijalno zbrinjavanje i zapošljavanje. Sankcionisanje lica koja prosjače ili njihovih odgovornih članova domaćinstva. Koordinacija sa nadležnim institucijama.	MUP ZDK - P.S. Zavidovići; JU „Centar za socijalni rad“ i Udruženja Roma sa područja općine Zavidovići, Misija OSCE u BiH (koordinacija Službe za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu).	Nisu potrebna	Kontinuirano
----	-----------------------	---	--	---------------	--------------

INDIKATORI CILJEVA U OBLASTI ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE:

Cilj 1: - Broj novih zdravstvenih osiguranja po godinama i osnovu osiguranja.

Cilj 2: - Održani sastanci, radionice i broj osoba uključenih u iste.

Cilj 3: - Broj realizovanih zahtjeva i ukupan iznos pomoći na godišnjem nivou u odnosu na ukupan transfer.

Cilj 4: - Broj i vrsta pokrenutih aktivnosti i broj evidentiranih osoba po godišnjim izvještajima MUP-a PU Zavidovići.

Zapošljavanje					
CILJEVI		MJERE / AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	FINANSIJSKA SREDSTVA	PERIOD REALIZACIJE
1.	Ostvarenje zakonskih preduslova za ublažavanje problema nezaposlenosti Roma i Romkinja i ispitivanje mogućnosti zaposlenja.	Provesti aktivnost pozivanja Roma i Romkinja da izvrše prijavu u Zavodu za zapošljavanje. Evidentirati nezaposlene pripadnike Romske populacije na Zavod za zapošljavanje i formirati poseban popis lica iz evidencije. Praćenje i istraživanje mogućnosti zaposlenja.	BIRO Zavidovići, JU „Centar za socijalni rad“ Zavidovići, Općina Zavidovići.	Nisu potrebna	Kontinuirano
2.	a) Uspostava komunikacije i saradnje sa poslodavcima radi promjene „krive slike“ o Romskoj populaciji kao radnoj snazi. b) Otklanjanje krive percepcije Roma da su nepopravljivo diskriminirana manjina te da je svejedno što čine ali da posao ne mogu dobiti.	Organizovanje okruglih stolova i panela sa poslodavcima i Romima Omogućiti doškolovanje i sticanje kvalifikacije za određena zanimanja.	Misija OSCE u BiH, Obrazovne ustanove na području Općine, Nadležno ministarstvo, Privredni savjet Općine Zavidovići, Udruženja Roma, Općina Zavidovići.	Nisu potrebna	Kontinuirano
3.	Organizovanje posebnih aktivnosti (radionice) za žene Romkinje kako bi se mogle privredno aktivirati i uključiti na tržište rada.	Omogućiti pohađanje raznih kurseva (npr. šivenja, izrade nakita i dr.).	Udruženja žena sa područja općine Zavidovići, udruženja Roma, humanitarne organizacije i dr. NVO, inicira i koordinira Služba za upravu društvenih djelatnosti i opću upravu.	Ukupno 5.000,00 KM (Općina 1.500,00 KM, NVO i humanitarne organizacije 3.500,00 KM osim Budžeta Općine).	Kontinuirano

INDIKATORI CILJEVA U OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA:

Cilj 1: - Broj prijava na evidenciju Zavoda za zapošljavanje po godinama (stručna sprema, godište i spol).

Cilj 2: - Održani sastanci / paneli sa brojem učesnika,

- broj polaznika programa obrazovanja odraslih po stepenima obrazovanja,

- broj zaposlenih i broj objavljenih iz evidencije Zavoda za zapošljavanje.

Cilj 3: - Realizovane radionice i broj žena rRomske nacionalnosti uključenih u iste.

Stambeno zbrinjavanje				FINANSIJSKA SREDSTVA (izvor i iznos)	PERIOD REALIZACIJE
CILJEVI		MJERE / AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI		
1.	Stambeno zbrinjavanje 15 porodica i to: a) 10 porodica poboljšanjem uslova stanovanja sanacijom, b) 5 porodica izgradnjom i dodjelom stambenih jedinica.	Nastavak saradnje sa humanitarnim i dr. organizacijama koje su spremne pružiti pomoć za sanaciju postojećih stambenih objekata, kao i izgradnju stambenih objekata za Romsku populaciju, uz finansijsko učešće Općine.	Nadležna ministarstva svih nivoa, međunarodne i domaće humanitarne (NVO) organizacije, Općina Zavidovići.	Ukupno 300.000,00 KM od čega Općina Zavidovići do 15% potrebnih sredstava po svakom projektu iz ove oblasti. Ostalo projekti viših nivoa vlasti, humanitarne organizacije, donatori.	2019-2023.
2.	Promjena životnih navika i integracija u društvo korisnika stambenih jedinica dodijeljenih kroz projekte stambenog zbrinjavanja.	Obilazak romskih naselja radi utvrđivanja stanja dodijeljenih stanova i izgleda i urednosti dvorišta u romskim naseljima. Edukativni sastanci sa korisnicima i vlasnicima stambenih jedinica.	Općina Zavidovići, JU „Centar za socijalni rad“, predstavnici Udruženja Roma i drugih NVO sa područja općine Zavidovići.	Nisu potrebna	2019./2020. za korisnike već dodijeljenih stambenih jedinica; po odabiru korisnika pomoći u stambenom zbrinjavanju.

INDIKATORI CILJEVA U OBLASTI STAMBENOG ZBRINJAVANJA:

Cilj 1: - Broj projekata stambenog zbrinjavanja na nivou godine i ukupan broj,

- broj stambeno-zbrinutih porodica i osoba (članovi porodica),
- iznos utrošenih sredstava po izvorima na godišnjem nivou.

Cilj 2: - Broj i vrsta poduzetih aktivnosti sa ocjenom uspješnosti (1 - 10) na kraju planskog perioda.

1.	Očuvanje kulture, običaja i tradicije Roma.	Uključivanje učenika i mladih Romske populacije u KUD-ove i školske sekcije. Proširenje aktivnosti i repertoara KUD-ava sa sadržajima iz kulture i tradicije Roma. Nabaviti litereturu / naslove iz ove oblasti u fond JU „Javna biblioteka“ Zavidovići.	Škole sa područja općine Zavidovići, Kulturno-umjetnička društva, Udruženja građana.	Nisu potrebna	Kontinuirano
2.	Obilježavanje „8. aprila“- svjetskog Dana Roma.	Organizacija manifestacije povodom obilježavanja Dana Roma.	Udruženja Roma, ostale NVO i KUD-ovi, škole i Općina Zavidovići.	Min. 500,00 KM godišnje. Općina Zavidovići, humanitarne otganzacije.	Svake godine

INDIKATORI CILJEVA U OBLASTI ZAŠTITE KULTURE, OBIČAJA I TRADICIJE:

- Cilj 1: - Broj članova KUD-a pripadnika Romske nacionalnosti,
- broj kulturnih događaja i aktivnosti sa sadržajem iz kulture Roma.
Cilj 2: - Organizovane manifestacije sa brojem subjekata i aktivnosti,
- iznos utrošenih sredstava na godišnjem nivou.

FINANSIJSKE POTREBE ZA REALIZACIJU SVIH CILJEVA AKCIONOG PLANA

PLANIRANO UKUPNO:..... min. 676.500,00 KM (max. 700.000,00 KM)
OPĆINSKI BUDŽET:min. 158.000,00 KM (max. 180.000,00 KM)

PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA

Redžo Seferović

